

בש"פ 5027/14 - מדינת ישראל ואח'... נגד מתתיהו הירשמן, חיים הירשמן, שמואל הירשמן, ישראל הירשמן, מארים צבי הירשמן, ברוך אלימל ואח'...

בבית המשפט העליון

בש"פ 5027/14

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיבים:

1. מתתיהו הירשמן
2. חיים הירשמן
3. שמואל הירשמן
4. ישראל הירשמן
5. מארים צבי הירשמן
6. ברוך אלימלך הירשמן
7. עמרם הירשמן
8. יצחק ואלעס
9. אליעזר לנדי
10. יעקב זיבאלד
11. שרה הירשמן
12. חלקת מחוקק
13. אגלי טל (לשעבר נזר החכמה)
14. נווה יאיר
15. מגלה עמוקות לב ירושלים
16. בינת ישרים
17. מילין יקרין
18. אדירי התורה (לשעבר דגל העמק)
19. קהל עדת ירושלים (לשעבר היכלי התורה)
20. ת"ת וארגון נוער ילדי-ים
21. מאור ישורון
22. ארגון אברכים סנהדריה

עמוד 1

- 23. עם סגולה
- 24. אוצר החכמה (לשעבר שירת יצחק)
- 25. תפארת יחזקאל
- 26. יעשה ויצליח
- 27. מסילות תורה וחסד ירושלים וגלילותיה
- 28. חיים של תורה ויראת שמים (לשעבר תנו עוז)
- 29. צעירי ירושלים וציון
- 30. בני ציון היקרים
- 31. יחידי סגולה
- 32. מתיבתא ירושלים ירושתו
- 33. מרכז תורני תורה וחסד משנת ציון
- 34. שביל ודרך ירושלים
- 35. ישיבת המתמידים
- 36. בית ועד לחכמים אור התלמוד

ערר על החלטתו של בית משפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא צבן) בע"ח 48298-12-13 מיום 25.6.14

תאריך הישיבה:	כ"ה בתמוז התשע"ד (23.07.14)
בשם העוררת:	עו"ד מ' סיבל דראל; עו"ד ר' גורדון כץ; עו"ד ד' בן ציון בשם המשיבים 1, 3, 8-9, 11:
עו"ד א' עטרי	
בשם המשיב 2:	עו"ד א' פוקסברומר
בשם המשיב 4:	עו"ד א' להמן; עו"ד י' לנדאו
בשם המשיב 5:	עו"ד ס' רודנקו
בשם המשיב 6:	עו"ד ט' רם
בשם המשיב 7:	עו"ד ג' נחום
בשם המשיב 10:	עו"ד ע' בר

החלטה

*

א. ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים (סגן הנשיא צבן) בע"ח 48298-12-13 מיום 25.6.14, בה דחה בית המשפט את בקשת העוררת לעיון מחדש בהחלטתו מיום 8.6.14. עניינה של הבקשה היקף זכות העיון ברשימת חומרי התביעה, לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

ב. נגד המשיבים, מן הפלג החרדי "קהילת המתמידים", הוגש כתב אישום המייחס להם הונאה בהיקף למעלה מ-46 מיליון ₪ מכספי משרד החינוך וכן הלבנת כספים. מדובר בפרשיה מורכבת, אשר לטענת העוררת מספר קלסרי החקירה בה עומד על כ-140 וכולל כ-40,000 מסמכים.

ג. לבית המשפט המחוזי הוגשו שלוש בקשות לגילוי גורמי חקירה לפי סעיף 74 לחוק, וביום 10.6.14 ניתנה בהן החלטה. נקבע, כי רשימת חומרי החקירה, כפי שהועברה לבאי כוח הצדדים, אינה מעניקה מבט כולל על חומרי החקירה שנאספו על ידי גורמי החקירה, ואינה מאפשרת התמצאות בהם; כך, שכן הרשימה אינה מפרטת את כותרות המסמכים, ובחלק ניכר מן המסמכים אין אפשרות לדעת מי ערך את המסמך, מי הנחקר ומהו סוג המסמך; כן אין הרשימה כוללת סיוג להאזנות סתר, ואף ספק אם כוללת היא את כל החומר שבידי העוררת. על כן נקבע, כי על העוררת לערוך רשימה נוספת של חומרי החקירה, בהתאם לאמות המידה שנקבעו במ"ת (ב"ש) 6623-04-11 מדינת ישראל נ' חג'אג' (5.1.12) (להלן עניין חג'אג'), הקובעות כך:

"בתיקים בהיקפים גדולים, ניתן וראוי להכין רשימת חומרי חקירה בטבלה ממוחשבת ולו בתוכנה פשוטה ומצויה. טבלה כזו חייבת, מעבר למספר סידורי, אזכור של תיאור הכרחי, מועד היווצרות המסמך, יוצר המסמך, טיב המסמך (הודעה/מזכר/דו"ח וכד'), נשוא המסמך (פלוגי - הנאשם, מחסן אלמוני, מקום החיפוש וכד') ואף כותרת של התוכן ("פלט טלפון מספר X" וכד') וכמובן אם תוכנו גלוי, חסוי או חסוי חלקית. כמו כן, על הטבלה גם לכלול את המיקום הפיזי של המסמך בחומר החקירה המקורי, ומספר העמודים (כגון: מס' 2537 / (תאריך) 10.11.12 / פקד ראובן ראובן/ חקירה באזהרה/ החשוד שמעון שמעון/ חקירה משלימה בעקבות העימות/ גלוי/ קלסר 5, חוצץ ג/ 3 (עמודים)). טבלה כזו שתאפשר חיפוש על פי שמות העדים ומועדי היווצרות לפחות (בדוגמא לעיל, לפי התאריך ולפי שמו של הנחקר שמעון שמעון). טבלה כזו תאפשר גם עדכון הרשימה, תיקון טעויות, השלמת החוסרים ובעיקר תהווה כלי יעיל, לוודא שכל החומר נמצא וקיים" (פסקה 22 להחלטת השופט אינפלד).

ד. ביום 25.6.14 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת העוררת לעיון מחדש בהחלטתו מיום 8.6.14. נקבע, כי הרשימה החדשה שערכה העוררת ביני לביני אמנם משפרת את הרשימה המקורית, אולם עדיין אין בה כדי להעניק מבט כולל על חומרי החקירה; כך, שכן אינה כוללת בתוכה פירוט של כל המסמכים אלא של מקבצים בלבד, חלקה ערוך בכתב יד שאינו קריא, וכן לא ניתן לקשור מסמך לנאשם קונקרטי. כן נפסק, כי אין לקבל את עמדת העוררת לפיה בכל הנוגע למסמכים שנתפסו אצל הנאשמים אין חובה לערוך רשימה מפורטת, שכן גם לגבי אלה חובתה לעשות כן. לכן נקבע, כי העוררת תגיש לעיון באי כוח המשיבים רשימה מעודכנת, בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 8.6.14 ובהתאם לאמות המידה בעניין חג'אג'. כלפי החלטה זו הוגש ערר זה.

הערר והדיון

ה. נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שחייב את העוררת לערוך רשימה מפורטת כל כך, אשר זמן עריכתה מוערך על-ידי העוררת כשבועות רבים, בעוד כל חומרי החקירה הועברו למשיבים ברשימה מסודרת, על גבי תקליטור, הכוללת קישורים למסמכים הסרוקים. נאמר, כי התיק דנא הועבר לטיפול המחלקה הכלכלית בפרקליטות המדינה ביום 28.4.14, לאחר שהתקיים דיון בשאלת חומרי החקירה אולם בטרם ניתנה החלטה בעניין זה; והנה עובר למתן

ההחלטה הראשונה על-ידי בית המשפט מיום 8.6.14, אף כי ככל הנראה לא נמסר הדבר לבית המשפט, השקיעה העוררת ימי עבודה רבים בהכנת הרשימה המעודכנת, הכוללת כאמור את כל חומר החקירה, ומאפשרת התמצאות נוחה בהם.

ו. בפירוט נטען, כי תכלית העברתה של רשימת חומרי החקירה היא בעיקרה לאפשר לנאשם לדעת כי אכן קיבל את כל החומרים בעניינו, ומקום שלא קיבל חומר מסוים (מטעמי חוסר רלבנטיות או חיסיון) - מה הוא חומר זה. עוד נטען, כי בהתאם להחלטת בית משפט זה בבש"פ 3553/13 מור נ' מדינת ישראל (16.6.13) (להלן עניין מור), כאשר חומרי החקירה נסרקו ונקשרו באופן נוח לצד כל מסמך ברשימה, ניתן להסתפק בכך. עוד נטען, כי אין מקום לחייב את העוררת לפרט כל מסמך ומסמך מקלסרים שנתפסו כמוצגים, להבדיל מקלסרי חקירה משטרתיים, שכן הדבר יטיל עליה נטל כבד יתר על המידה (על פי הנטען, מתוך 140 קלסרי חקירה, 60 קלסרים נתפסו בחזקת המשיבים, 27 במשרד החינוך וכ-23 מכילים חומרים בנקאיים). לבסוף נטען, כי קביעת בית המשפט לפיה על העוררת לקשר כל מסמך לנאשם ספציפי שגויה מבחינה מהותית, שכן זהו תפקידה של הסניגוריה להחליט אם מסמך מסוים רלבנטי להגנת נאשם, ואין מתפקידה של התביעה לעשות כן.

ז. לקראת הדיון ביום 23.7.14 ובמהלכו הגישו בא כוח המשיבים 9,8,3,1 ו-11 ובא כוח המשיב 2 את תגובתם לערר בכתב. נטען, כי יש לדחות את הערר על הסף, שכן ההחלטה נשוא הערר ניתנה ביום 5.6.14, ועל כן מניין הימים להגשת הערר הסתיים ביום 4.7.14; משהוגש הערר ביום 17.7.14, יש איפוא לדחותו על הסף. עוד נטען, כי שבועיים בלבד עובר לדיון ולאחר שנה מהגשת כתב האישום, החליטה העוררת לשלש את מספר הנאשמים - מ-11 ל-36 - וגם בכך יש לבסס את הצורך בטבלה מפורטת של חומרי החקירה בחלוקה לנאשמים, בהתאם לקביעת בית המשפט המחוזי. לגופם של דברים נטען, כי אין בסריקת החומר כדי לענות על דרישתו של סעיף 74 לחוק, שכן אין היא משמשת תחליף לרשימה מסודרת אשר מבטיחה כי כל חומרי החקירה הועברו לרשות ההגנה. אשר לטבלה שהעבירה העוררת עד כה, נטען לגביה כי אינה מכילה את כל החומר שבידי המשטרה אלא אך זה שבפני הפרקליטות, ובנוסף - כי אינה מאפשרת התמצאות נוחה בחומרי החקירה, שכן המסמכים לא שויכו פרטנית לכל אחד מן המשיבים ולא ברור מן הרשימה מה מכיל כל מסמך ספציפי; כך למשל, חלק מן המסמכים בקבצי העוררת קיבלו את השם הגנרי הכוללני "מסמכים".

ח. עוד נטען, כי אין מקום להבחנה אותה מבקשת העוררת לערוך, בין קלסרי חומר חקירה לבין קלסרי מוצגים לעניין הכנת הרשימות, שכן אלה כאלה הם בגדר חומרי חקירה ועל כן על הרשימות להכילם. לעניין טענת העוררת בדבר המשאבים המרובים הדרושים לה כדי לעמוד בהחלטת בית המשפט המחוזי נטען, כי אם לא תערוך העוררת את הרשימה כפי שקבע בית המשפט המחוזי, תידרש השקעה גדולה לאין שיעור של משאבים מצד בית המשפט בו מתנהל ההליך, מצד באי כוח המשיבים ואף מצד העוררת עצמה במהלך ניהול ההליך, שכן כל אחד מן הגורמים הללו יאלץ להשקיע זמן רב באיתור מסמך זה או אחר מתוך עשרות אלפי המסמכים שבתיק, והדבר אף יביא להארכת ההליך העיקרי שלא לצורך.

ט. בדיון חזרה באת כוח העוררת על טענתה, כי רמת הפירוט הנדרשת ממנה על-פי החלטת בית המשפט המחוזי תשית עליה נטל כבד מאוד, והתרומה להגנת המשיבים מכך תהיה מועטה. עוד נטען, כי אין זה מתפקידה של העוררת לשייך את המסמכים לכל נאשם, לא לשם כך נועד סעיף 74 לחוק, והדבר אף בלתי אפשרי שכן מדובר בפרשיה אחת; ככל שירצו המשיבים עזרה קונקרטיה באיתור חומרים ספציפיים, יוכלו לבקש זאת באופן פרטני מן העוררת, וזו תעשה את מירב המאמצים לסייע. לעניין חלופה הזמן להגשת ערר השיבה באת כוח העוררת, שערר זה נסב

על החלטת סגן הנשיא צבן מיום 25.6.14 לדחות את בקשת העוררת לעיון חוזר, ולא על החלטתו מיום 8.6.14, וכי דרך זו עדיפה על פני הגשת ערר על ההחלטה המקורית. באי כוח המשיבים טענו, כי היעדר הפירוט לכל מסמך ומסמך ומתן כותרת לקלסרים או ארגזים בלבד, מביאים לכך שאין ביכולתה של ההגנה לדעת מה ייעודו של המסמך. בהמשך נטען, כי דווקא הנאשמים ה"קטנים" סובלים יותר מהיעדר הרישום המדויק, שכן חומר הראיות המיוחס להם מועט יחסית אולם אין ביכולתם לדעת מה הוא, ועליהם לנבור בעשרות אלפי מסמכים כדי לחלץ את החומר הרלבנטי להם.

י. בתום הדיון ביקש בא כוח המשיב 2 להשלים טיעונו בכתב וציין בהשלמה, כי הרשימה החדשה שהגישה העוררת אינה מוסיפה בהרבה על הרשימה הקודמת, ועדיין אינה מאפשרת התמצאות נוחה בחומרים. אשר להצעת העוררת לעזור באיתור אחר ראיות קונקרטיות נטען, כי בענייננו לא יהא בכך די, שכן חלק ניכר מן החומר אף אינו מופיע ברשימות שהועברו לידי המשיבים. ביום 28.7.14 השיבה באת כוח העוררת, כי הרשימה המעודכנת נשוא החלטת בית המשפט המחוזי מיום 25.6.14 ונשוא ערר זה, מוסיפה על הרשימה הקודמת בארבעה מובנים: ראשית, בכך שהיא כוללת את כל חומרי החקירה; שנית, בצד רשימה זו הועברו למשיבים רשימות מפורטות של תוכן קלסרי החקירה של המשטרה; שלישית, הרשימה כוללת קישור נוח לחומרים הסרוקים; רביעית, הרשימה כוללת תיאור של קלסרים אשר נתפסו בשלמותם. לעניין האחרון נטען, כי הערך הראייתי של כל אחד מהקלסרים נובע מהגשתו לבית המשפט כמכלול, ועל כן אין מקום לפרט כל מסמך הנכלל בהם.

הכרעה

יא. לאחר עיון ושמיעת טענות הצדדים, אין בידי להיעתר לערר. נוכח התוצאה, לא אדרש לטענות הסף שהועלו על-ידי המשיבים. לגופם של דברים, סעיף 74(א) לחוק קובע כך:

"הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו (הדגשה הוספה - א"ר)."

העיקרון שביסוד סעיף 74 הוא ההגינות כלפי הנאשמים, כדי לאפשר להם להתגונן מפני האישומים, דבר שהוא יסוד מוסד בשיטת משפטנו - אם נרצה, כהמשך לדברי חכמינו (שאמנם נאמרו על "שאינו יודע לשאול" ולא על המיוצג) "את פתח לו" (ירושלמי פסחים י', ד'). עקרון ההגינות שזור במשפט הישראלי, ופעמים שהוא קרוי תום לב (סעיפים 12(א) ו-39 לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973). כבר במקרא תום ויושר הם צמד ("תם ויושר יצרוני" תהלים כ"ה, כ"א). העיקרון מאפיין באופן בולט את סדר הדין הפלילי, שבו החשוד או הנאשם (ויהא הנקלה ביותר) מצוי בעמדה נחותה מול מערכת האכיפה, ועל כן אין מקום כי יופתע בעת משפטו, ומכאן העמדת החומר, לרבות הרשימות, לעיונו כצו המחוקק. כמובן, גם לכך יש להצמיד את השכל הישר, שאינו כתוב על ספר החוקים, אך חקוק בתודעת האדם מן היישוב, ועל כן אין למתוח את החובה לפי סעיף 74 עד לאבסורד, וזאת כדי שלא לאפשר לנאשמים גרירת הנושא עד אין קץ במגמה למשוך את המשפט; אך לכאורה אין אלה פני הדברים בענייננו. כבנושאים רבים בעלי רקמה פתוחה הנתונים לפרשנות נחוץ איזון, ואותו יש לבחון בכל מקרה, וכך גם בנידון דידן.

יב. כפי שנפסק לא אחת, הכוונה בביטוי "רשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת", פשוטה כמשמעה - רשימה המכילה את כל החומר, הן זה שנמסר לעיונו של הנאשם והן זה שלא נמסר. אכן, כטענת באת כוח

העוררת, עיקר חשיבות ההוראה נמצאת בחומר שלא הועבר לעיון הנאשם, שכן במקרה זה "מהוה הרשימה אמצעי יחיד לצורך השלמתה של יריעת ההגנה, קבלת החלטות מושכלות לגבי הגשת עתירה לגילוי ראיה, או בקשות להרחבת חומר החקירה" (בש"פ 6820/09 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה ט' (10.9.09) (להלן עניין גבאי), הדגשה במקור); אולם אין בכך כדי להביא למסקנה שאין על הרשימה להכיל, בנוסף לחומר שלא נמסר לעיון הנאשם, גם את החומר שנמסר לידי הנאשם, והכל במסגרת "רשימה אחת, שלמה וממצה" (בש"פ 7936/08 ברקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 לפסק דינה של השופטת חיות (18.11.08)). כך ציינתי בסוגיה זו בעניין גבאי:

"החיים מורכבים ואינם שחור ולבן, אלא גוני אפור, ויתכן כי התביעה עצמה מקבלת את החומר לשיעורין ומעבירה אותו כך להגנה, ואין לבוא עמה בטרזניה אם כך קורה: הוצאת תעודת חיסיון נמשכת פעמים חודשים על חודשים, אם מטעמי מורכבות ואם מטעמי ריבוי הידיים בהיררכיה המינהלית עד שמורם לחתימה עטו של השר. אפילו כך - דרך המלך היא, בסופו של יום, עריכת רשימה ממצה ורציפה שתוגש כמקשה אחת, ותאפשר להגנה לתכן את מהלכיה" (עניין גבאי, פסקה י"ג).

יג. בגדרים אלה יש לקבוע את מידת הפירוט הנדרשת בענייננו. העוררת טענה כאמור, כי בעצם הרשימה שהוגשה לבית המשפט המחוזי, לאחר שתוקנה, הוגשה תכלית סעיף 74 לחוק ואין מקום לדרוש תיקון נוסף, במיוחד שעה שחומר החקירה נסרק לשימושם של המשיבים. העוררת מפנה בעניין זה להחלטתי בעניין מור, שם נקבע, בנסיבות המקרה, כי סריקת החומר איפשרה התמצאות נוחה יחסית בחומרי החקירה, ועל כן, "גם אם הרשימה יכלה להיות ערוכה ביתר כותרות משנה פרטניות, הבקרה הסניגוריאלי אפשרית בנוחות יחסית...". ולכן סברתי כי יש בכך כדי לענות על דרישת סעיף 74 לחוק (פסקה ט"ז להחלטה).

יד. ואכן, מצפיה בתקליטור - מאיר העיניים כשלעצמו - שצורף לערר בענייננו שלנו נראה כי סריקת החומרים, שנעשתה גם כאן, מקלה מאוד על ההתמצאות בחומרים שנאספו ונרשמו על-ידי גורמי החקירה, ועל כך יש לשבח את הפרקליטות. אולם במה שונה ענייננו מבעניין מור? בפרשת מור היה המדובר בכתב אישום אשר הוגש נגד שני נאשמים; שניים, ולא 36 (כמספר המעודכן) כבענייננו. על כן, חוששני שקשה להלום את טענת העוררת כי יש להחיל את ההחלטה בעניין מור כפי שהיא על ענייננו. בהמשך לכך, סבורני כי בצדק קבע מותב בית המשפט המחוזי רב הניסיון, כי כאשר מדובר בפרשיות ענק מרובות ראיות, סטנדרט הפירוט הנדרש ממערכת התביעה הכללית גבוה יותר, ועליו לכלול את הפרטים הבאים: תיאור אובייקטיבי של כל מסמך, כותרתו בפועל, סוגו (חשבונית בנק, הודעה ועוד) והאם הוא חסוי או לא. כך, בראש וראשונה, נוכח פער הכוחות המובנה כאמור בין התביעה לבין הנאשמים, שאחת ממטרותיו של סעיף 74 היא לצמצמו (בש"פ 11042/04 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(4) 203, 206; בש"פ 7064/08 מדינת ישראל נ' ליאורה ברקו, סג(2) 453, 486). אינני מקל ראש כל עיקר בכך שהדבר משית עבודה נוספת על העוררת. עם זאת סבורני, כטענת המשיבים, כי הימנעות העוררת מעשיית הדבר תעביר נטל זה לשכם כל אחד מן הסניגורים. על כן אף משיקולי יעילות גרידא, יש להטיל נטל זה על העוררת. כדי להפיס דעת העוררת אציין, כי יתכן שעסקינן - כדברי חכמי המשפט העברי - ב"דרך ארוכה וקצרה" (בבלי עירובין נ"ג, ע"ב), כלומר, שראשיתה ארוכה ומטריחה אך סופה קצרה, שתסייע לא רק לסניגורים, אלא גם תועיל לתביעה עצמה בניהול התיק, שלא לומר - גם לבית המשפט, ואל יגרע אף חלקו. כל זאת מעבר לנאשמים עצמם, שהם כמובן עיקר לעניין זה. הדבר עשוי להועיל לעניות דעתי גם בדיון לפי סעיף 144 לחוק סדר הדין הפלילי.

יז. כמו כן, כאשר עסקינן בפרשיה המכילה מספר נאשמים רב, ובודאי רב מאוד כבענייננו, סבורני כי על מערכת התביעה לפרט ככל הניתן אילו מן הראיות רלבנטיות למי מהנאשמים לשיטתה ולמיטב הבנתה, בנתון לאמור להלן.

לעניין זה חוששני כי אין להלום את טענת העוררת, לפיה אין זה מתפקידה לעשות כן, אלא תפקידו של הסניגור אשר ייטיב לעשות זאת ממנה, ויתרה מכך - כי ענייננו בפרשיה אחת ועל כן קיים קושי בהפרדה זו. כאשר ענייננו בפרשיה מרובת נאשמים, סבורני כי כדי לקיים מבחינה מהותית את תכליתו של סעיף 74 לחוק ואת זכותו של הנאשם להליך הוגן, שיוך החומר לכל אחד מהנאשמים, במידת האפשר, הוא חיוני. כך למשל, כפי שנטען על-ידי המשיבים, כאשר ענייננו בנאשם "זוטר" יחסית, אשר החלק המיוחס לו קטן באופן משמעותי מזה של כל היתר (ואין באמור - כמובן - כדי לקבוע כי מי מהמשיבים שבענייננו הוא בגדר נאשם "זוטר"), קשה למצוא טעם בכך שייאלץ לנבור בעשרות אלפי המסמכים אך כדי לאתר את אלה המיוחסים לו, גם אם ה"נבירה" נעזרת באמצעים דיגיטליים. אך עלי לסייג דברים אלה בהערה ברורה: התביעה איננה כל עיקר "קבלן שלמות" לדיון מושלם בזיהוי החומר הרלבנטי לכל נאשם, ויתכן בהחלט כי יישארו חומרים שלא יזוהו או כאלה שיזוהו לגבי נאשם פלוני אך גם נאשם פלמוני ימצא בהם עניין; ואולם תיעשה כבדת דרך רצינית, וגם בכך ברכה רבה. האמור רלבנטי גם לקלסרים שנתפסו אצל הנאשמים, שהרי לא כל נאשם מודע לנעשה בכל הקלסרים, אם הללו נתפסו אצל זולתו ולא אצלו, ומכאן הצורך בהשלמת הרשימה.

יח. ועוד בהקשר זה: חזקה על המדינה כי הגשת כתב אישום על ידיה נעשית אך לאחר שהתגבשה הסברה בקרב גורמי התביעה כי קיים סיכוי סביר להרשעה של כל אחד מן הנאשמים, וזאת גם כשמדובר בעבירות שבבסיסן עומד כנטען ביצוען בצוותא על-ידי מספר נאשמים, כבענייננו. כדי להגיע להערכה זו, המדינה זקוקה ממילא, למטרותיה שלה, להעריך אילו מן הראיות רלבנטיות למי מן הנאשמים. לכן, סבורני - בגדרי השכל הישר - כי הדבר לא בהכרח יטיל נטל כולל רב מדי על המדינה, מכל מקום בהשוואה לנטל הרב על באי כוח הנאשמים במשפט פלילי בפרשיות מרובות נאשמים כזו שבה עסקינן. כאמור. כמובן, כדברי השופט (כתארו אז) אולשן, כיון ש"אין חקר לתבונת סניגור מוכשר" (ע"פ 35/50 יעקב בן שלום מלכה נ' היועץ המשפטי לממשלת ישראל, פ"ד ד' 429, 433), כל סניגור יוכל - ואולי אף יהא עליו - לעיין גם בחומר ראיות נוסף לזה שהעוררת מצאה לנכון לשייך לשולחו, והדברים נאמרים בהטעמה; אולם דבר זה יהא בנוסף לעבודת הבסיס של העוררת, ולא במקומה.

יט. אוסיף לכל אלה, כי חוששני שהעברת נטל זה לידי המשיבים, משמעה תוספת הוצאות הגנה - בין לנאשמים המממנים את הגנתם ובין הממומנים על-ידי הציבור באמצעות הסניגוריה הציבורית - ומכפיל ההוצאה רלבנטי כמובן לטיעון בדבר ההכבדה על התביעה. ועוד, ומבלי להביע דעה על ענייננו שלנו, יתכנו מקרים בהם ייצוג משותף לשם איגום משאבים עלול לפגוע בהגנתם של הנאשמים נוכח ניגוד עניינים, ובסופו של יום בזכותם להליך הוגן (ע"פ 2130/95 בשיר נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(3) 456), אם כי לטעמי הסניגוריה הציבורית צריכה לבחון אם אכן יש ניגוד עניינים בבואה להכריע בדבר דרך הייצוג והקצאת המשאבים. מכל מקום, גם בכך יש להטות את הכף לעבר הקביעה, כי על העוררת הנטל לפעול בהתאם להחלטת בית המשפט קמא ולאמור מעלה.

יח. סופם של דברים: ניכר כי העוררת השקיעה זמן רב ומשאבים משמעותיים בהכנת רשימות החקירה לעיונם של באי כוח המשיבים, תוך מתן גישה נוחה יחסית מתוך הרשימות לפריטים הסרוקים. דברים אלה - כאמור - עומדים בהחלט לזכותה. אולם, כאמור, חוששני כי בכך לא סגי. על העוררת לערוך בתוך 30 ימים - ימי פגרה במניין - "רשימה אחת, שלמה וממצה" של כל החומרים בתיק, לרבות התפוסים, ברמת הפירוט שצוינה בהחלטת בית המשפט המחוזי ובהחלטה זו, תוך ציון - גם אם לא בהכרח ממצה - למי מבין המשיבים משוייכות הראיות.

יט. מן הטעמים האמורים, אין בידי להיעתר לערר.

ניתנה היום, ד' באב התשע"ד (31.7.2014).

שׁוֹפֵט
